

Monika Stenberg
Planchef
monika.stenberg@ekero.se

Kommunstyrelsen

Samråd enligt 6 kap 4 § miljöbalken avseende ny 130 kV ledning till Älvnäs, Ekerö kommun

Dnr KS16/30

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen ställer sig bakom stadsarkitektkontorets förslag till yttrande beträffande ny 130 kV ledning.
2. Kommunstyrelsen beslutar att ge kommunstyrelsens ordförande i uppdrag att underteckna yttrandet.

Sammanfattning av ärendet

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) planerar att förstärka elnätet genom att bygga en ny 130 kV ledning.

Ekerö kommun förordar stråk A under förutsättning att ledningen genom Stenhamra kan tas bort och att ledningen markförläggs genom delarna av södra Färingsö där utveckling föreslås.

Kommunen utvecklar också svaret nedan kring elektromagnetiska fält, visuell påverkan, miljö kvalitetsnormer, naturvärden, friluftsliv, landskapsbild, bebyggelseplanering och markintrång.

Beslutsunderlag

Samrådsunderlag, Vattenfall, brev
Samrådsunderlag, Vattenfall, textbilaga
Samrådsunderlag, Vattenfall, Kartbilaga 1-7
Samrådsunderlag, Vattenfall, sändlista

Tjänsteutlåtande, stadsarkitektkontoret, 2016-02-26

Remissvar

Bilaga till remissvar: Problemområde stråk C.

Bilaga till remissvar: Ortofoto 2015

Bilaga till remissvar: Delegationsbeslut, miljönämnden, 2016-02-15

Ärendet

Remissen

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) planerar att förstärka elnätet i Ekerö kommun genom att bygga en ny 130 kV ledning. Vattenfall ser ett stort behov av att förstärka och uppgradera elnätet genom att i första hand öka elförsörjningen till transformatorstationen Älvnäs. Detta samråd är det första steget inför ansökan om koncession enligt ellagen.

Ett utredningsområde har avgränsats inom vilket ett antal alternativa stråk för ledning har lokaliserats. Beskrivning av de alternativa stråken och deras bedömda påverkan på befintliga intressen mm. samt ytterligare information om projektet finns i bifogat samrådsunderlag.

Vattenfall önskar synpunkter senast den 11 mars 2016. Efter att Vattenfall tagit del av inkomna synpunkter tas de, tillsammans med tekniska, miljömässiga och ekonomiska aspekter, i beaktande inför val av stråk. En samrådsredogörelse tas fram och sänds till länsstyrelsen för beslut om huruvida den planerade 130 kV ledningen till Älvnäs kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. Samråd kring sträckningsalternativ inom valt stråk planeras kring hösten 2016.

Beredning av ärendet

Ärendet har samberetts där planeringschef på kommunledningskontoret, teknik- och exploateringskontoret, stadsarkitektkontorets samhällsplanerare, trafikplanerare, biolog och planarkitekter samt kulturnämndens nämndkontor har getts möjlighet för synpunkter. Miljönämndens mening är medtagna i detta kommungemensamma remissvar, samt redovisas i sin helhet i delegationsbeslut daterat 2016-02-15, vilket utgör bilaga.

Yttrande

I den nya aktuella remissen utreds inte på vilket sätt den befintliga 70 kV-ledningen genom Stenhamra skulle kunna uppgraderas till 130 kV, om inte stråk A väljs. En uppgradering av befintliga ledningar kommer enligt Vattenfall troligen inte ske förrän om ca 20 år. Då stråk A innebär att ledningen genom Stenhamra kan tas bort förordar Ekerö kommun detta, under förutsättning att ledningen markförläggs genom de delar av södra Färingsö där utveckling föreslås. En markförläggning av kabeln bör utföras utmed en längre sträcka än den föreslagna.

Ekerö kommun förordar att förlägga luftledning över jordbruksmark före att gå genom skogsområden med hänsyn till i första hand de rekreationsintressen som finns. Detta förordas trots den större påverkan på landskapsbilden, som ett öppet läge innebär. Markintranget för skogsbruket blir också högre än motsvarande intrång på jordbruksmark.

Vid den fortsatta planeringen måste förstås stor vikt läggas vid den exakta placeringen och stolptyp för att minimera de negativa effekterna så mycket som möjligt.

Elektromagnetiska fält

Kraftledningar ska lokaliseras och byggas så att inga människor riskerar att utsättas för elektriska och magnetiska fält som kan orsaka olägenhet för deras hälsa. I detta ska hänsyn även tas till kommande utveckling i kommunen. Eftersom kunskapsläget kring hälsopåverkan från elektriska och magnetiska fält inte är helt klart bör försiktighetsprincipen tillämpas fullt ut. Om det inte finns något stråk som kan uppfylla försiktighetsprincipen och den vägledning som centrala myndigheter ger när det gäller exponering, måste tekniska åtgärder vidtas som säkerställer att exponeringen inte avviker från det som kan anses normalt.

Utifrån underlaget bedömer Ekerö kommun att stråk A eller AB minskar risken för exponering av magnetiska fält inom det befintliga samhället Stenhamra då ledningen som går genom samhället rivs. Stråk A och AB går dock i närheten av expansionsområden för bland annat bostäder på södra Färingsö. Här förordar kommunen att ledningen läggs i kabel förbi de planerade bostadsdelarna på södra Färingsö.

Underlaget är inte tillräckligt detaljerat för att rangordna de olika stråken utifrån exponering. En generell bedömning är dock att minskat antal kraftledningar inom kommunen borde minska risken för exponering, både i befintliga bostäder och verksamheter, som skolor och förskolor, samt underlätta planeringen av nya bostäder, skolor och förskolor utan exponeringsrisker.

Visuell påverkan

Ekerö kommun vill även lyfta fram att även enbart åsynen av en kraftledning i närheten av en bostad kan upplevas så störande att det kan orsaka både fysisk och psykisk ohälsa. Denna ohälsa skulle även kunna bedömas som olägenhet för människors hälsa i enlighet med miljöbalken. Därför bör strävan vara att välja en dragning av kraftledningen eller teknisk lösning som till största möjliga mån undviker risken att kraftledningen ska upplevas ligga i närheten av bostaden.

Miljö kvalitetsnormer

Långtarmen har måttlig ekologisk status och den kemiska statusen uppnår ej god status. Detta ställer krav på att byggandet av kraftledningen inte påverkar parametrarna som ligger som grund för bedömningen av miljö kvalitetsnormen negativt. Speciellt den ekologiska statusen kan komma att påverkas negativt vid nedläggning av ny ledning. Det är av största vikt att detta arbete utförs under rätt månader enligt de krav man brukar ställa för strandskyddsdispenser och vattenverksamhet (inte ”om möjligt”).

Naturvärden, friluftsliv

Stråk A: Stråkets föreslagna dragning undviker Djurgårds naturreservat. Det är positivt att befintlig ledning som går i kanten på reservatet tas bort. Om detta stråk väljs är det dock viktigt att man rundar nyckelbiotopen vid Landholmen. Det är också

viktigt att utreda påverkan på våtmarkerna utpekade i Länsstyrelsens våtmarksinventering (VMI) samt att man minimerar påverkan på dessa vid placering av stolpar (samt andra anläggningar) och vid nedläggning av kabel. Detta är speciellt viktigt i strandzonen.

Stråk AB: Stråket får en negativ påverkan på skogsområdet vid Törnbyviken (ledningsgata) samt strandskogen av lövträd. Information om naturtyper, eventuella naturvärden och friluftsvärden saknas för detta skogsområde och behöver kompletteras för att kunna göra en avvägning. Stråken kan möjligen också få negativ påverkan på område utpekade i ängs- och hagmarksinventeringen, och det är viktigt att inte ledningsdragningen förhindrar eventuell framtida restaurering och skötsel av detta område. Skogsområdet söder om Törnbyviken är intressant för rekreation och kommer vid ytterligare bebyggelse på södra Färingsö bli än mer använt.

Stråk B: Stråket får en negativ påverkan på skogsområdet vid Törnbyviken (ledningsgata) samt strandskogen av lövträd. Information om naturtyper, eventuella naturvärden och friluftsvärden saknas för detta skogsområde och behöver kompletteras för att kunna göra en avvägning. Stråket påverkar delvis den gröna kilen på Ekerö, speciellt den gröna värdekärnan. Det är också viktigt att utreda påverkan på våtmarken i Törnbyviken och våtmarken i strandzonen samt att man minimerar påverkan på dessa vid placering av stolpar (samt andra anläggningar) och vid nedläggning av kabel. Detta är speciellt viktigt i strandzonen. Skogsområdet söder om Törnbyviken är intressant för rekreation och kommer vid ytterligare bebyggelse på södra Färingsö bli än mer använt.

Stråk C: Större delen av området består av produktionsskog (har skett en del avverkningar i området sedan 2012, se bifogad flygbild från 2015) och området saknar till stor del höga naturvärden. Två nyckelbiotoper finns och det är viktigt att dessa undviks om detta stråk väljs. Området är dock en viktig del av den gröna kilen och utgör ett redan smalt avsnitt som skulle fragmenteras ytterligare. Området är utpekade i översiktsplanen som friluftsområde (ett av sex utpekade områden i kommunen) samt som stort opåverkat område (även här ett av sex utpekade områden i kommunen). Stråket kommer bitvis att gå parallellt med vandringsleden (det handlar alltså inte om att endast korsa ledningsgatan) och kommer därför att ha mycket stor påverkan på friluftslivet. En del av området är så smalt att man redan idag kan se rakt igenom skogen (området innanför röda linjen, bebyggelse på båda sidor och avgränsad med staket i norr). Om man skulle öppna upp en ledningsgata i denna del av skogen försvinner känslan av skog helt och skogsområdet delas i två delar. I den östra delen av området (området innanför blåa linjen) skulle den föreslagna sträckningen hamna mellan branten ned mot det före detta grustaget och skogskanten. Idag ser man på flera ställen redan fälten genom den ganska glesa skogen. En ledningsgata skulle även här ta bort känslan av skog samt synas genom träden.

Stråk D: Stråket påverkar delvis den gröna kilen, speciellt grön värdekärna.

Stråk E: Denna dragning skulle leda till ytterligare intrång i skogsområdet som finns med i kommunens naturinventering och utgörs av naturvärda biotoper. Området är

redan påverkat av en ledning och om detta stråk väljs skulle ledningsgatan genom skogen breddas ytterligare. Rekreativvärden påverkas negativt.

Stråk F: Om man väljer detta stråk är det viktigt att inte påverka den skyddsvärda trädmiljön samt att man undviker åkerholmar. Dessa miljöer har höga naturvärden och är viktiga för landskapsbilden.

Landskapsbild

Ekerö kommun anser att stråk F inte bedöms lämpligt med hänsyn till landskapsbilden. Det föreslagna stråket är redovisat i det öppna kultur- och jordbrukslandskapet på östra Ekerö. De övriga alternativen bedöms inte i samma utsträckning påverka en extra känslig landskapsbild och det öppna landskapet. Inom stråk A sker dragningen långa sträckor i ett öppet landskap, vilket innebär att val av stolpar och placering blir extra viktig.

Bebyggelseplanering

I Stenhamra pågår planarbete både i flerbostadshus och friliggande för nya bostäder i närheten av befintlig ledning. Stenhamra kommer fortsättningsvis vara intressant för ytterligare bostäder.

Södra Färingsö kommer från och med nu förtätas avsevärt i samband med att befintlig bebyggelse försörjs med kommunalt vatten och avlopp. På sikt kommer södra Färingsö vara i princip en tätort, liknande Ekerö eller Stenhamra, vilket innebär att stråk A inte får innebära att en sådan expansion förhindras. Förläggning i markkabel behövs troligen till större längd än den föreslagna för att hindra pågående detaljpanelläggning vid Svanhagen, Söderberga samt kommande detaljplan för Skå-Eneby. Skå-Eneby finns inte redovisad bland pågående detaljplaner då uppdragsbeslutet inte är taget. Området finns dock redovisat i kommunens översiktsplan samt VA-plan.

Även stråk B påverkar utbyggnadsplanerna för Eriksberg och Tureholm. Här bör ledningen markförläggas mellan bostäderna om detta stråk blir aktuellt.

Marken kring Älvnässtationen kommer också under kommande 15-20 år bebyggas med bostäder, verksamheter, handel, vägar m m i enlighet med Ekerö kommuns översiktsplan. Här behöver befintlig station tas i beaktande. Marken kring Älvnäs/Asknäs/Brunna är kommunens största sammanhängande utbyggnadspotential för tätorten Ekerö. Detta område finns inte heller redovisat i samrådsunderlaget.

Markintrång

Kommunen påpekar att det blir ett mindre intrång i fastigheternas användning på jordbruksmark jämfört med skogsbruk. Utifrån markintrång är stråk A och F att föredra.

Information

Kunskapsläget om förekomsten av förorenad mark inom Ekerö kommun är inte fullständig. Det innebär att vid verksamheter som grävning i mark och arbeten i

vatten behöver uppmärksamhet alltid upprätthållas på eventuell förekomst av föroreningar. En påträffad förorening är även anmälningsskyldigt till miljö- och hälsoskyddskontoret enligt miljöbalken.

Beslutet expedieras till
Stadsarkitektkontoret

Johan Andrade Hagland
Miljö- och stadsbyggnadschef

Monika Stenberg
Planchef